

deque tuis manibus caedem perquiro nepotis!
 En aut oppeto sive aliquid memorabile faxo!“
 1280 Dixit et a tergo saltu se iecit equino,
 hoc et Guntharius nec segnior egerat heros
 Waltharius, cuncti pedites bellare parati.
 Stabat quisque ac venturo se providus ictu
 praestruxit; trepidant sub peltis Martia membra.
 1285 Hora secunda fuit, qua tres hi congregiuntur.
 Adversus solum conspirant arma duorum.
 Primus maligenam collectis viribus hastam
 direxit Hagano disrupta pace. Sed illam
 turbine terribilem tanto et stridore volantem
 1290 Alpharides semet cernens tolerare nequire,
 sollers obliqui delusit tegmine scuti:
 nam veniens clipeo sic est ceu marmore levi
 excussa et collem vehementer sauciat usque
 ad clavos infixi solo. Tunc pectore magno,
 1295 sed modica vi fraxineum hostile superbus
 iecit Guntharius, volitans quod adhaesit in ima
 Waltharii parma; quam mox dum concutit ipse,
 excidit ignavum de ligni vulnere ferrum.
 Omine quo maesti confuso pectore Franci
 1300 mox stringunt acies, dolor est conversus ad iras,
 et tecti clipeis Aquitanum invadere certant.
 Strenuus ille tamen vi cuspidis expulit illos
 atque incursantes vultu terrebat et armis.
 Hic rex Guntharius coeptum meditatur ineptum,

nechybí v boji, a z rukou tvých krev chci synovce mého!
 Nyní bud' zemřu, či skutek vykonám pamětihodný!“
 1280 Pravil a se hřbetu koňského mrštně seskočil na zem,
 rovněž tak Gunther, pozadu nezůstal hrdina Walther.
 Všichni tři stanuli tady hotovi k pěšímu boji,
 každý z nich stál a ránu, již brzký předvídal příchod,
 vykřít se chystal; Martovy údy se za štíty chvěly.
 1285 Bylo tak devět hodin, když se ta trojice v boji
 srazila. Proti jednomu zbraně dvou bojují svorně.
 Nyní, když mír byl porušen, Hagen vši silou co první
 oštěp svůj smrtonosný mrštil, leč Alferův syn, když
 viděl, s jak děsivou rychlostí, s jakým svištěním letí,
 1290 věděl, že jeho zásah nemůže přestát: hned zručně
 ze šikma nastavil štít, čímž let jeho učinil marným.
 Neboť když přilétl ke štítu, o něj se odrazil jako
 o hladký mramor a zprudka se zapíchl do kopce hlíny,
 utkvěl až po místa, za něž se drží. S nafouklou hrudí,
 1295 silou však chabou, pak nadutý Gunther svým z jasanu kopím
 hází. To letí a ve spodní části Waltherova štítu
 uvízne. Hrdina štítem když zatřese, z trhliny v dřevě
 vypadne hnedle kopí, jež letělo líně a marně.
 Frankové zdrceni znamením neblahým, zmateni v srdci,
 1300 meče hned vytasí — jejich bolest se obrátí v zlobu,
 o závod na Akvitánce teď útočí chráněni štíty.
 Přece je hrdina statný zaháněl oštěpem dlouhým,
 výrazem v tváři i zbraněmi soupeře dotěrně děsil.
 Tak král Gunther bláznivý podnik zvažovat začal,

- 1305 scilicet ut iactam frustra terraeque relapsam
— ante pedes herois enim divulsa iacebat —
accedens tacite furtim sustolleret hastam,
quandoquidem brevibus gladiatorum denique telis
armati nequeunt accedere comminus illi,
1310 qui tam porrectum torquebat cuspidis ictum.
Innuit ergo oculis vassum praecedere suadens,
cuius defensu causam supplere valeret.
Nec mora, progreditur Haganon ac provocat hostem,
rex quoque gemmatum vaginae condidit ensem
1315 expediens dextram furto actutum faciendo.
Sed quid plura? Manum pronus transmisit in hastam
et iam comprehensam sensim subtraxerat illam
fortunae maiora petens. Sed maximus heros,
utpote qui bello semper sat providus esset
1320 praeter et unius punctum cautissimus horae,
hunc inclinari cernens persenserat actum
nec tulit, obstantem sed mox Haganona revellens,
denique sublato qui divertebat ab ictu,
insilit et planta direptum hastile retentat
1325 ac regem furto captum sic increpavit,
ut iam perculso sub cuspide genua labarent.
Quem quoque continuo esurienti porgeret Orco,
ni Hagano armipotens citius succurreret atque
obiecto dominum scuto muniret et hosti
1330 nudam aciem saevi mucronis in ora tulisset.
Sic, dum Waltharius vulnus cavet, ille resurgit

- 1305 že totiž kopí své vržené marně, jež k zemi se svezlo
— ze štítu vyrvané leželo u nohou hrdiny Walthera —,
mohl by sebrat, pokud tam přistoupí tiše a kradmo.
Jelikož z výbroje zbyly jim meče jen s čepelí krátkou,
nebyli schopni se nablízko dostat k onomu muži,
1310 který svým oštěpem na velkou vzdálenost rozdával rány.
K postupu vpřed král pohybem očí vazala svého
vybídl, za jehož krytí mohl by provést ten záměr.
Nemešká Hagen, postoupí vpřed a soupeře dráždí,
král zatím zastrčí do pochvy meč svůj kamením drahým
1315 zdobený — měl tak v mžiku pravici pro krádež volnou.
Co bylo dále? Sehnul se k zemi, na oštěp vztáhl
ruku a k sobě jej sunul sotva znatelně, čímž však
míru překročil toho, co Štěstěna chtěla mu dopřát.
Avšak hrdina nad jiné mocný, protože vždycky,
1320 snad až na jeden okamžik, v boji byl sdostatek bdělý,
Gunthera když spatřil, jak shýbá se k zemi, prohlédl záměr
jeho a nechtěl jej připustit. Vzápětí Hagena zahnal,
jenž se mu postavil v cestu a nakonec vyhnul se ráně
hrozící. Vyskočí Walther a nohou přišlápne oštěp;
1325 králi, jež přistihl při tom, jak krade, začal tak spílat,
že se — již pod kopím, pod nějž se skácel — v kolenou třásl.
Walther už by ho rovnou peklu nenasytnému
předložil, kdyby mu tak rychle Hagen ve zbrani silný
na pomoc nepřišel: před pána nastavil štít svůj a ostřím
1330 taseným hrozného meče soupeři před zraky máchal.
Tak se král zvednul, zatímco Walther uhýbal ráně,

atque tremens stupidusque stetit, vix morte reversus.
 Nec mora nec requies: bellum instauratur amarum.
 Incurrunt hominem nunc ambo nuncque vicissim;
 1335 et dum progresso se impenderet acrius uni,
 en de parte alia subit alter et impedit ictum.
 Haud aliter, Numidus quam dum venabitur ursus
 et canibus circumdatus astat et artubus horret
 et caput occultans submurmurat ac propiantes
 1340 amplexans Umbros miserum mutire coartat
 — tum rabidi circumlatrant hinc inde Molossi
 comminus ac dirae metuunt accedere belvae —,
 taliter in nonam conflictus fluxerat horam,
 et triplex cunctis inerat maceratio: leti
 1345 terror, et ipse labor bellandi, solis et ardor.
 Interea herois coepit subrepere menti
 quiddam, qui tacito premit has sub corde loquelas.
 „Si Fortuna viam non commutaverit, isti
 vana fatigatum memet per ludicra fallent.“
 1350 Ilico et elata Haganoni voce profatur:
 „O paliure, vires foliis, ut pungere possis;
 tu saltando iocans astu me ludere temptas!
 Sed iam faxo locum, propius ne accedere tardes:
 ecce tuas — scio praegrandes — ostendito vires!
 1355 Me piget incassum tantos sufferre labores!“
 Dixit et exiliens contum contorsit in ipsum,
 qui pergens onerat clipeum dirimitque aliquantum
 loricae ac magno modicum de corpore stringit;

stál tam a roztřesen zíral: jen o vlások unikl smrti.
 K oddechu chvíle však nebylo, tvrdý byl obnoven boj; hned
 společně, hned zase střídavě útokem člověka toho
 1335 berou. Když tím, jenž postoupil vpřed, se zabývá plně,
 ze strany druhé se přiblíží druhý a zadrží ránu.
 Podobně, jako když loví se medvěd numidský, jehož
 lovečtí psi když obklopí, ježí se po celém těle,
 hlavu si kryje, bručí, a umberské ohaře, kteří
 1340 k němu se přiblíží, napadne z boku a stísni je tak, že
 žalostně skučí (potom vztekli psi molosští kolem
 štěkají, blíže strach mají přistoupit k hrozivé šelmě),
 takovým způsobem probíhal boj až k hodině čtvrté.
 Na všechny dopadlo trápení trojí: ze smrti hrůza,
 1345 dále pak samotná námaha z boje a prudký žár slunce.
 Do mysli hrdiny jakási myšlenka začne se vkrádat,
 ten ale v srdci svém tichém potlačí takové řeči:
 „Jestliže běh věcí Štěstěna nezmění, tihle až jejich
 jalové hříčky mě znaví, potom mne ošálí snadno.“
 1350 Místo nich pozvedne hlas a Hagena osloví s tímto:
 „Hagene, hlohu, abych se píchl o tebe, v listí
 halíš se zelené, skákaje tropíš si žerty a chtěl bys,
 abych se ošálit nechal! Aby ses přistoupit blíže
 nezdráhal, dám ti teď možnost — tož ukaž své ohromné síly!
 1355 Mne totiž nebaví takové námahy nadarmo snášet!“
 Pravil, vyskočil, po svém soku oštěpem mrštil.
 Letící oštěp zasáhl štít, jež rozlomil, něco
 z krunýře srazí a drobně škrábne to veliké tělo —

- denique praecipuis praecinctus fulserat armis.
 1360 At vir Waltharius missa cum cuspidе currens
 evaginato regem importunior ense
 impetit et scuto dextra de parte revulso
 ictum praevalidum ac mirandum fecit eique
 crus cum poplite adusque femur decerpserat omne.
 1365 Ille super parmam ante pedes mox concidit huius.
 Palluit exanguis domino recidente satellites.
 Alpharides spatam tollens iterato cruentam
 ardebat lapso postremum infligere vulnus.
 Immemor at proprii Hagano vir forte doloris
 1370 aeratum caput inclinans obiecit ad ictum.
 Extensam cohibere manum non quiverat heros,
 sed cassis fabrefacta diu meliusque peracta
 excipit assultum mox et scintillat in altum.
 Cuius duritia stupefactus dissilit ensis
 1375 — pro dolor! — et crepitans partim micat aere et herbis.
 Belliger ut frameae murcatae fragmina vidit,
 indigne tulit ac nimia furit efferus ira
 impatiensque sui capulum sine pondere ferri,
 quamlibet eximio praestaret et arte metallo,
 1380 protinus abiecit monumentaque tristia sprevit.
 Qui dum forte manum iam enormiter exeruisset,
 abstulit hanc Hagano sat laetus vulnere prompto.
 In medio iactus recidebat dextera fortis,
 gentibus ac populis multis suspecta, tyrannis,
 1385 innumerabilibus quae fulserat ante trophaeis.

- soupeř byl totiž oblečen v skvělou a blyštivou výstroj.
 1360 Hrdina Walther však, zároveň s tím, jak vypustil kopí,
 vyběhne, s taseným mečem vrhne se na krále zprudka.
 Jakmile štít mu vyrve ze strany pravé, hned ránu
 uštedří mocnou a obdivu hodnou, kterou mu nohu
 odsekl úplně celou i s kolenem ve výši stehna —
 1365 Gunther hned sklátí se na štít, jenž Waltherovi u nohou ležel.
 Králův kumpán, když pád viděl pána, jak bez krve zbledl.
 Alferův syn meč zbrcený krví pozvedl znovu,
 touhou plál na zem skleslému poslední zasadit ránu.
 V tom ale statečný Hagen, nedbaje na vlastní bolest,
 1370 hlavu svou v bronzové přílbě úderu postaví v cestu.
 Hrdina Walther však nemohl zastavit v náprahu ruku,
 a proto přílbice zdobená, tepaná dlouho a s péčí,
 dostane zásah a do výše ihned vylétnou jiskry.
 Zaskočen tvrdostí její meč zařinčel, — jaká to bolest —
 1375 na kusy do stran se rozletěl, blyště se vzduchem i v trávě.
 Jakmile bojovník spatřil úlomky prasklého meče,
 špatně to nesl a běsnil, jsa unesen přílišným hněvem.
 Nemohl snést, že jilec ztratil svou železnou přítěž:
 ačkoliv vynikal zdobným vzhledem i jakostí kovu,
 1380 mrštil jím do dále, pohrdnul trudnou památkou na meč.
 Když ale náhodou tolik do dálky natáhl ruku,
 Hagen ji usekl s nemalou radostí ze snadné rány.
 Uprostřed máchnutí meče, upadla pravice chrabrá,
 které se mnohé národy, kmeny i vládcové báli,
 1385 která se dříve nesčetnou bitevní trofejí skvěla.

Sed vir praecipuus nec laevis cedere gnarus,
 sana mente potens carnis superare dolores,
 non desperavit, neque vultus concidit eius,
 verum vulnigeram clipeo insertaverat ulnam
 1390 incolomique manu mox eripuit semispatam,
 qua dextrum cinxisse latus memoravimus illum,
 ilico vindictam capiens ex hoste severam,
 nam feriens dextrum Haganoni effodit ocellum
 ac timpus resecans pariterque labella revellens
 1395 olli bis ternos discussit ab ore molares.
 Tali negotio dirimuntur proelia facto.
 Quemque suum vulnus atque aeger anhelitus arma
 ponere persuasit. Quisnam hinc immunis abiret,
 qua duo magnanimi heroes tam viribus aequi
 1400 quam fervore animi steterant in fulmine belli!
 Postquam finis adest, insignia quemque notabant:
 Illic Guntharii regis pes, palma iacebat
 Waltharii nec non tremulus Haganonis ocellus.
 Sic sic armillas partiti sunt Avarenses!
 1405 Consedere duo, nam tertius ille iacebat,
 sanguinis undantem tergentes floribus amnem.
 Haec inter timidam revocat clamore puellam
 Alpharides, veniens quae saucia quaeque ligavit.
 His ita compositis sponsus praecepit eidem:
 1410 „Iam misceto merum Haganoni et porrige primum;
 est athleta bonus, fidei si iura reservet.
 Tum praebeto mihi, reliquis qui plus toleravi.

Avšak hrdina slavný ni v nepřízni ústupu neznal,
 s klidnou myslí byl schopen překonat bolesti těla.
 Neztrácel naději, ani brvou nepohnul v tváři,
 nýbrž jen na paži nesoucí zranění navlékl štít a
 1390 netčenou rukou vzápětí šavli vytasil, kterou,
 jak jsme již dříve řekli, měl připnutou k pravému boku.
 V mžiku soupeře svého krvavou odvetou ztrestal:
 šavlí když Hageny sekl, právě mu vyrazil oko,
 také mu rozsekl spánek, s čímž zároveň setnul i rty a
 1395 z úst mu rovných šest zubů toutéž vyrazil ranou.
 Teprve takový obchod když provedli, ustali s bojem.
 Krátkost dechu a zranění každého přiměly zbraně
 odložit. Kdopak by odtud nezraněn odejít mohl,
 když se dva srdnatí héroové, sobě jak silou,
 1400 stejně i zápalem rovní, zde srazili v ohnivé bitvě!
 Konec když nastal, každého zdobily odznaky čestné:
 Onde ležely Guntherova královská noha a ruka
 Waltherova, tamhle zas sebou cuká Hageny očko.
 Takový úděl si rekové ze zlata Avarů vzali!
 1405 Usedli dva, neb onen třetí mohl jen ležet,
 potoky krve, které z nich tekly, stírali kvítím.
 Alferův syn při té činnosti křiknutím zavolá dívku
 bojácnou. Hiltgunda přijde, obváže zranění všechna.
 Když to vše hotovo bylo, nakázal snoubenec dívce:
 1410 „Nyní namíchej víno a Hagenovi ho podej
 nejdřív: je bojovník skvělý, jen by měl zachovat věrnost.
 Potom nalij i mně, jenž přestál jsem více než tito.

*Ilico vindictam capiens ex hoste severam,
nam feriens dextrum Haganoni effodit ocellum.*

(vv. 1392s.)

*V mžiku soupeře svého krvavou odvetou ztrestal:
šavlí když Hagen sekl, pravé mu vyrazil oko.*

- Postremum volo Guntharius bibat, utpote segnis
inter magnanimum qui paruit arma virorum
1415 et qui Martis opus tepide atque enerviter egit.“
Obsequitur cunctis Heririci filia verbis.
Francus at oblato licet arens pectore vino
„Defer,“ ait, „prius Alpharidi sponso ac seniori,
virgo, tuo, quoniam, fateor, me fortior ille
1420 nec solum me, sed cunctos supereminet armis.“
Hic tandem Hagano spinosus et ipse Aquitanus
mentibus invicti, licet omni corpore lassi,
post varios pugnae strepitus ictusque tremendos
inter pocula scurrili certamine ludunt.
1425 Francus ait: „Iam dehinc cervos agitabis, amice,
quorum de corio wantis sine fine fruaris.
At dextrum, moneo, tenera lanugine comple,
ut causae ignaros palmae sub imagine fallas.
Wah! Sed quid dicis, quod ritum infringere gentis
1430 ac dextro femori gladium agglomerare videris
uxorique tuae, si quando ea cura subintrat,
perverso amplexu circumdabis euge sinistram?
Iam quid demoror? En posthac tibi quicquid agendum est
laeva manus faciet.“ Cui Walthare talia reddit:
1435 „Cur tam prosilias, admiror, lusce Sicamber.
Si venor cervos, carnem vitabis aprinam.
Ex hoc iam famulis tu suspectando iubebis
heroum turbas transversa tuendo salutans.
Sed fidei memor antiquae tibi consiliabor:

- Chci, aby Gunther se poslední napil, jenž totiž
v průběhu souboje srdnatých mužů se projevil chabě,
1415 on také Martovo dílo konal jen bez síly, vlašně.“
Heririkova dcera poslechne všechna ta slova.
Frank, ač v útrobách žízni, když je mu podáno víno,
„Dříve ho podej,“ praví, „Alfera synovi, pánu
svému a snoubenci, neboť on, přiznávám, silou mne předčí:
1420 nejen nade mnou, nýbrž nad všemi vyniká v boji.“
Nakonec tady Akvitánec i pichlavý Hagen,
ačkoli znavení na tělech, přece však na mysli svěží,
po změti rachotu bitvy a po ranách budících hrůzu,
v žertovné hře teď zápolí, škádlí se s pohárem v ruce.
1425 Pronese Frank: „Odted'ka budeš jeleny honit,
z jejichž kůže bys rukavice si nadále dělal.
Pravou z nich potom, radím ti, měkkou vycpi si vlnou,
abys tak neznalé věci oklamal zdáním své ruky.
Ále, copak to říkáš? Že zdát se bude, že nedbáš
1430 na staré zvyky svého kmene a k pravému stehnu
připínáš meč? Že po choti tvojí až chytne tě touha,
způsobem zvráceným pěkně, levou ji obejměš rukou?
Nač se víc zdržovat: zkrátka, cokoli bude ti třeba
vykonat, obstará levá tvá ruka.“ Odvětil Walther:
1435 „Divím se, pročpak žertuješ tolik, jednooký
Sigambře: budu-li jeleny lovit, ty budeš se masu
kančímu vyhýbat. Odted'ka sluhům svým s šilháním velet,
zástupy hrdinů s pohledem kosým jen zdraviti budeš.
Pamětliv starého přátelství svazku, radu ti dávám:

- 1440 *Iam si quando domum venias laribusque propinques,
effice lardatam de multra farreque pultam!
Haec pariter victum tibi conferet atque medelam.*“
*His dictis pactum renovant iterato coactum
atque simul regem tollentes valde dolentem*
- 1445 *imponunt equiti, et sic disiecti redierunt
Franci WORMATIAM, patriamque Aquitanus adivit.
Illic gratifice magno susceptus honore
publica Hiltgundi fecit sponsalia rite
omnibus et carus post mortem obitumque parentis*
- 1450 *ter denis populum rexit feliciter annis.
Qualia bella dehinc vel quantos saepe triumphos
ceperit, ecce stilus renuit signare retunsus.
Haec quicumque legis, stridenti ignosce cicadae
raucellam nec adhuc vocem perpende, sed aevum,*
- 1455 *utpote quae nidis nondum petit alta relictis.
Haec est Waltharii poesis. Vos salvet Iesus.*

- 1440 *jestliže dorazíš domů a přistoupíš k domova krbu,
připrav si z mléka a špaldové mouky na sádle kaši!
Ta totiž zároveň s výživou zdraví též přinese tobě.*“
*Takto si promluví, z nutnosti obnoví mírovou smlouvu,
společně vyzvednou krále Gunthera, jenž velice trpěl,*
- 1445 *vsadí ho na koně. A tak se strhaní Frankové vrátí
do Wormsu, Akvitánec pak dorazil do svojí vlasti.
Tam byl radostně, s velkými počtami přijat a podle
starého zvyku zásnuby s Hiltgundou veřejně slavil.
Lidu všemu byl milý a poté, co zemřel mu otec,*
- 1450 *po dobu třiceti let své zemi kraloval šťastně.
Jaké války později vedl, v nichž vítězství velkých
dosáhl, o tom se zpěčuje psát již ztupené pero.
Ať už jsi, čtenáři, kdokoliv, vrzavé cikádě odpusť:
nemysli na její hrubý hlas, leč na její mládí.*
- 1455 *Nedošla k výšinám ještě — sotva vylétla z hnízda.
To byla píseň o reku Waltherovi, zachraň vás Ježíš.*